



**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
végzése**

Az ügy száma: Kfv.VII.37.168/2021/5.
A tanács tagjai: Dr. Farkas Katalin
a tanács elnöke
Dr. Stumpf-Rádai Ágota
előadó bíró
Dr. Fekete Ildikó
bíró

A felperes: felperes neve – személyesen eljár –
(felperes címe)

Az alperes: Magyar Államkincstár Nyugdíjfolyósító Igazgatóság
(alperes címe)

Az alperes képviselője: dr. Peczeli Ildikó kamarai jogtanácsos

A per tárgya: társadalombiztosítási határozat felülvizsgálata

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

Az elsőfokú bíróság határozatának száma:
Fővárosi Törvényszék 32.K.704.460/2020/23.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 32.K.704.460/2020/23. számú ítéletét hatályon kívül helyezi és az elsőfokon eljár bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítja.

A le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték a magyar állam terhén marad.

A végzés ellen további jogorvoslatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

Tényállás

[1] A felperes 2012. január 31. napjától szolgálati járandóságban részesül, emellett a ...mel megbízási jogviszonyban állt 2018. évben, amely alapján a társadalombiztosítás ellátásaira és a magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről szóló 1997. évi LXXX. törvény (Tbj.) 5.§ (1) bekezdés g) pontja értelmében biztosított volt. Keresőtevékenységéből a felperes 2018. január 1-jétől 2018. július 31. napjáig 2.515.920 forint összegű járulékalapot képező jövedelmet szerzett, amely meghaladta a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 83/B. § (1) bekezdésében meghatározott 2.484.000 forint keretösszeget.

[2] A felperes 2018. december 5. napján elektronikus úton bejelentette alperes felé, hogy 2018. december hónapban a keresőtevékenységből származó jövedelme előreláthatólag meghaladja a tárgyév első napján érvényes kötelező legkisebb munkabér havi összegének 18-szorosát (keretösszeget). Az alperes a felperes bejelentése alapján vizsgálta – az állami hatóság által szolgáltatott – keresőtevékenységből származó jövedelemre vonatkozó adatokat és megállapította, hogy a felperes bejelentésétől eltérően a jövedelme már 2018. július 31. napjáig meghaladta a keretösszeget, ezért 2019. április 15. napján kelt határozatában a felperes szolgálati járandósága folyósításának 2018. augusztus 1. napja és 2018. december 31. napja közötti időszakra történő szüneteléséről rendelkezett. A Fővárosi Törvényszék a felperes – járandóságának szüneteléséről rendelkező határozattal szemben benyújtott – keresetét elutasította.

[3] Az alperes 2019. május 9. napján kelt határozatában a felperest 2018. augusztus 1. és 2018. december 31. napja közötti időszakban jogalap nélkül felvett 1.417.125 forint szolgálati járandóság visszafizetésére kötelezte a Tny. 83/B. § (1) bekezdése és 84. § (1) bekezdése alkalmazásával.

Kereseti kérelem és védirat

[4] A felperes az alperes határozatának megsemmisítését kérte. Állította, hogy felróhatóság azért nem terheli, mert a ... az ő tudomása nélkül jelentette le havi szinten a jövedelmeit annak ellenére, hogy a kifizetésekben csak időszakosan, a kiállított teljesítésigazolások alapján részesült. Az egyetem nem tájékoztatta arról, hogy a nyugdíjjárulék alapját képező jövedelmet a megbízási szerződések teljes időtartamára, havi bontásban jelenti a NAV felé.

[5] Az alperes védiratában a kereset elutasítását kérte a Tny. 97. § (5) bekezdésére és a Tny. végrehajtására kiadott 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (Tny.vhr) 85. § (2) bekezdésére hivatkozással. Érvelése szerint a felperes bejelentési kötelezettségének a jogszabályban meghatározott 15 napos határidőn belül nem tett eleget, amely a felróhatóságát megalapozza, ezért a jogalap nélkül felvett szolgálati járandóság visszafizetésére köteles.

Az elsőfokú bíróság döntése

[6] Az elsőfokú bíróság az alperes 2019. május 9. napján kelt határozatát megváltoztatta és a felperes 1.417.125 forint szolgálati járandóság visszafizetésére kötelezését mellőzte.

[7] Az elsőfokú bíróság az alperes álláspontjától eltérően arra a következtetésre jutott, hogy a szolgálati járandóság szünetelése tárgyában hozott, a felperes keresetét elutasító ítéletből nem következik az, hogy az alperes jogszerűen kötelezte a felperest a szünetelés időtartama alatt felvett ellátása visszafizetésére. A jogalap nélkül felvett ellátás visszafizetésének a feltétele a felróhatóság, amely objektív fogalom azt jelenti, hogy nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az elsőfokú bíróság szerint önmagában az, hogy a perbeli időszakban a felperes biztosított volt, nem eredményezte a felróhatóságát, így azt sem, hogy tisztában volt a keretszerződésai és az abban foglalt díjazások tekintetében azzal, hogy mely időszakokra vonatkoznak.

[8] A foglalkoztatást végző ... – a NAV adatszolgáltatásából kitűnően – nem a megbízási szerződésekben, illetve keretszerződésekben ütemezett és a teljesítésigazolásokhoz igazodó metodika szerint eseti jelleggel, hanem havi bontásban jelentette le a NAV felé a felperes nyugdíjjárulék alapját képező jövedelmét, melyről felperesnek tudomása nem volt. A ... az együttműködési kötelezettségének nem tett eleget sem a felperes, sem az adóhatóság vonatkozásában a nem szerződészerű és a felperes megtévesztésére alkalmas eljárásával. Az elsőfokú bíróság figyelembe vette, hogy a felperes 2018. május hónapig rendszeresen jutott megbízási díjhoz, ezt követően azonban csak 2018. decemberében került számfejtésre újabb megbízási díj, ettől függetlenül az egyetem a felperes nyugdíjjárulék alapját képező jövedelmét továbbra is havi bontásban jelentette le és nyújtotta be a NAV felé. A felperest a járulékalapot képező jövedelméről hivatalosan csak 2019. január 31. napján kelt és februárban postázott 18M30 számú igazolással tájékoztatta.

[9] Az elsőfokú bíróság szerint a perbeli tényállás alapján a felperes részéről nem volt elvárható, hogy pontosan tisztában legyen azzal, hogy a járulékalapot képező jövedelme mikor éri el a vonatkozó éves keretösszeget, így a bejelentési kötelezettség elmulasztása miatt a felróhatóság a terhére nem állapítható meg.

A felülvizsgálati kérelem

[10] Az alperes felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasítását kérte.

[11] Az alperes jogszabálysértésként a Tny. 83/B. § (1)-(2) bekezdését, 84. § (1) bekezdését és 97. § (5) bekezdését, a Tny.vhr. 73/B. §-át, a korhatár előtti öregségi nyugdíjak megszüntetéséről, a korhatár előtti ellátásról és a szolgálati járandóságról szóló 2011. évi CLXVII. törvény (Khtv.) 11. § (1) bekezdését jelölte meg. Hangsúlyozta, hogy a felperes bejelentési kötelezettségét késedelmesen teljesítette, ami a felróhatóságát megalapozza. A felperes felelőssége megállapítható azáltal, hogy a jövedelme alakulását nem követte, nem működött együtt a megbízójával és az adóhatósággal a keretösszeg túllépésére vonatkozóan. A felperesnek tisztában kellett lennie azzal, hogy a keretszerződésai mely időszakokra vonatkoznak, azaz, hogy a megbízási díjat az azok teljes időtartama alatt elvégzett munkájáért kapja. A felperes a vonatkozó jogszabályi előírásokkal is tisztában volt, hiszen az előző években is alkalmazta azokat és a hatályos jogszabályok ismeretének hiánya egyébként sem mentesíti a bejelentési kötelezettség alól.

[12] A felróhatóság megállapításánál kizárólag az vizsgálendő, hogy a jogalap nélkül felvevő, függetlenül a szubjektív körülményeitől, az azonos helyzetben lévő jogalanyokkal összehasonlítva megfelelő módon járt-e el a jogalap nélküli ellátás megállapításának vagy felvételének elkerülése érdekében. A jogszabály ezzel ellentétes értelmezése – az alperes álláspontja szerint – annak kiüresedéséhez vezetne. Hivatkozott a Kúria Kfv.IV.35.306/2020/4. számú ítéletére, amely értelmében az egyenértékűség azt jelenti, hogy az abból fakadó jogok (és esetleges kötelezettségek) megkülönböztetés nélkül alkalmazandók, azaz valamely igény érvényesítésekor az érintett nem kerülhet hátrányosabb helyzetbe. Amennyiben a felperes jogértelmezése helyes lenne, olyan jogi helyzet állna elő, amelyben azok az ellátásra jogosultak, akik jövedelmüket havi rendszerességgel és nem éves elszámolással kapják, hátrányos helyzetbe kerülnének azokkal szemben, akik a felpereshez hasonlóan évente utólag, lényegében egy összegben jutnak hozzá egész éves jövedelmükhöz. Ilyen, a jogkövető magatartást tanúsító ellátásra jogosultakkal szembeni hátrányos helyzet előidézése az Alaptörvény 28. cikkében foglaltakra is figyelemmel nem lehetett a jogalkotó célja.

A Kúria döntése és jogi indokai

[13] A felülvizsgálati kérelem megalapozott az alábbiak szerint.

[14] A Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 115. § (2) bekezdése és a Kp. 108. § (1) bekezdése alapján kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta felül.

[15] Az elsőfokú bíróságnak arról kellett döntenie, hogy a jogalap nélkül kifizetett ellátás (szolgálati járandóság) felvétele a felperesnek felróható-e. E körben azt kellett vizsgálnia, hogy a felperes a Tny. 97. § (5) bekezdésében foglalt bejelentési kötelezettsége teljesítése során úgy járt-e el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Ennek megítélése során vizsgálni kellett azt is, hogy a felperes tudott-e, vagy tudnia kellett-e arról, hogy az ellátása folyósítását érintő olyan körülmények állnak fenn, amelyek bejelentési kötelezettség alá esnek.

[16] A Kúria a Tny. 83/B. § (1) bekezdése helyes értelmezéséről és alkalmazásáról – hasonló tényállású, munkaviszonyból származó bérjövödelmek és megbízási díj beszámításával kapcsolatos ügyekben – korábban, a Tny.vhr. 73/B. § (1) bekezdése hatályba lépését megelőzően is állást foglalt (pl. Mfv.III.10.031/2014/5., Mfv.III.10.111/2015/3., Mfv.III.10.279/2016/6., Mfv.III.10.085/2020/3.). Határozataiban rámutatott arra, hogy a tárgyhavi munkavégzésért járó munkabér, díjazás későbbi kifizetése nem jelenti azt, hogy a járulékalapot képező jövedelmet a kifizetés hónapjára kellene figyelembe venni, a Tny. 83/B. § (1) bekezdése ugyanis a vizsgálendő feltétel bekövetkeztét a fizetendő nyugdíjjáradékhoz, nem pedig a bérhez, díjazáshoz való hozzájutáshoz, annak különböző mozzanataihoz köti. Ezt az értelmezést támasztja alá a rendelkezés második mondata is, amely szabály a fentiekől eltérő értelmezés elfogadása esetén nem lenne alkalmazható.

[17] A Kúria a Tny. 83. § (1) bekezdése és a Tny.vhr. 73/B. §-a helyes alkalmazásáról a BH 2018/7/206. szám alatt közzétett döntésében és az Mfv.III.10.298/2019/5. számú ügyben szintén iránymutatást adott. Kimondta, hogy a Tny. 83/B. §-a helyes értelmezésénél az éves keretösszeg elérésének vizsgálatakor az ellátásban részesülő személy által fizetendő nyugdíjjáradék alapját kell figyelembe venni, a kifizetett nyugdíjjáradék-alapot képező keresetet, jövedelmet arra az időszakra kell elszámolni, amelyre vonatkozóan azt kifizették.

[18] A Tny. 84. § (1) bekezdése értelmében, aki nyugellátást jogalap nélkül vett fel, köteles azt visszafizetni, ha a jogalap nélküli megállapítás vagy folyósítás az ellátás felvevőjének (a felperesnek) felróható. A Tny.vhr 80. § (2) bekezdése értelmében az eljárás során az alperesnek kell azt bizonyítani, hogy a nyugellátás jogalap nélkül felvétele a felperesnek felróható.

[19] A Kúria korábban a Kfv.VII.37.951/2020/9. számú végzésében kifejtette, hogy a felróhatóság – egyebek mellett – általában akkor állapítható meg, ha az ügyfél az ellátás folyósítása során a folyósítását érintő körülmények megváltozásáról a folyósító szervet nem, vagy nem határidőben tájékoztatta [Tny. 97. § (5) bekezdése]. A fentiekben ismertetett jogértelmezés alapján az éves keretösszeg meghatározása során nem a jövedelem kifizetésének az időpontja számít, hanem annak van jelentősége, hogy az adott jövedelmet melyik időszakra kell elszámolni.

[20] A perbeli esetben a megbízók és a felperes megállapodása alapján a felperes jövedelmét a megbízási szerződések és keretszerződések alapján a teljesítésigazolások szerinti ütemezésben utalta át, azonban a jövedelem a megbízási szerződések időtartamához igazodóan annak valamennyi hónapjára vonatkozott. Tévesen állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a felperes nem volt tisztában azzal, hogy a keretszerződései és a benne foglalt díjazások mely időszakokra vonatkoznak. Önmagában az a körülmény, hogy a munkát adó megbízó és a felperes megállapodása alapján a szolgálati járandóság folyósítása mellett megszerzett jövedelmet több részletben vagy egy összegben fizetik ki, nem befolyásolhatja az ellátás szüneteltetésére vonatkozó szabályok alkalmazását. (Kfv.VII.37.951/2020/9.) A fentebb kifejtettekkel ellentétes jogértelmezés a jogszabály megkerüléséhez vezetne, illetve a szolgálati járandóság szüneteltetésére vonatkozó jogkövetkezmény nem lenne alkalmazható.

[21] A ... – elsőfokú bíróság által is figyelembe vett – 2020. november 18-án kelt nyilatkozata alapján 2018. májusi kifizetést követően a megbízási szerződések és a teljesítési időpontok folyamatos módosítása következtében a következő számfejtésre 2018. decemberében került sor. A kifizetés időpontjától függetlenül a felperes tisztában volt azzal, hogy a szerződések – a kifizetések alapjául szolgáló okiratok tartalma alapján – mely időszakokra vonatkoznak, azaz azzal, hogy a megbízási díjat az azok teljes időtartama alatt elvégzett munkájáért kapja.

[22] Annak vizsgálatánál, hogy az ellátásban részesülő személy az éves keretösszeget túllépte-e az általa fizetendő nyugdíjjárulék alapját kell figyelembe venni függetlenül attól, hogy a nyugdíjjárulék alapját képező jövedelem kifizetése ténylegesen megtörtént-e, vagy a kifizetésre mikor került sor.

[23] A felperes járulékalapot képező jövedelme már 2018. júliusban meghaladta az éves keretösszeget, ezért a felperesnek a júliusra vonatkozó teljesítését követően 15 napon belül a bejelentési kötelezettségének eleget kellett volna tennie. Mindezek alapján megállapítható, hogy a felperes a bejelentési kötelezettségének a teljesítése során nem úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható, mert a megbízóval kötött megállapodásban foglaltak alapján a foglalkoztatás, az elszámolás, a megbízási díjkifizetés körülményeit ismerte, tisztában kellett lennie azzal is, hogy a díjazását a tárgyévre vonatkozóan számolják el és fizetik ki a folyamatos munkavégzése (teljesítése) ellenértékéért. Azt a felperes maga sem állította, hogy 2018. júniustól decemberig nem teljesített. A díjazás időszakos elszámolására vonatkozó megállapodás nem mentesítheti a felperest a törvényben előírt határidőben való bejelentés kötelezettsége teljesítése alól. A bejelentési kötelezettségre a törvényben előírt határidő kezdő napja nem mechanikusan, hanem a vitás eset sajátosságaira figyelemmel állapítandó meg. A szokásos munkavégzési és elszámolási körülmények esetén a bejelentésre előírt határidő kezdő napja a változást követő nap, amely napon a kereset, jövedelem a részére kifizetésre vagy átutalásra került, azonban abban az esetben, ha a felek nem havi rendszeres

elszámolásában állapotok meg, a bejelentésre előírt határidő kezdő napja az éves keretösszeg elérésének az időpontját követő napon kezdődik.

[24] Mindezekre figyelemmel a Kúria a jogerős ítéletet – a Kp. 121. § (1) bekezdés a) pontja alapján – hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára utasította.

[25] Az elsőfokú bíróságnak az új eljárás lefolytatása során a fentebb kifejtettekre tekintettel kell az új határozatát meghoznia.

Záró rész

[26] A pernyertes alperes a felülvizsgálati eljárásban perköltség megtérítését annak felszámításával nem kérte, ezért a Kúria a Kp. 35. §-a alapján alkalmazandó Pp. 83. § (1) bekezdése, a Kp. 110. § (3) bekezdése és 115. § (2) bekezdése alapján mellőzte a felülvizsgálati perköltség összegének a megállapítását.

[27] A felülvizsgálati eljárás a Tny. 81. §-a alapján illeték- és költségmentes, ezért a Pp. 102.§ (6) bekezdése alapján a feljegyzett felülvizsgálati eljárási illeték (141.713 forint) az állam terhén marad.

[28] A Kúria végzése ellen sem fellebbezésnek, sem felülvizsgálatnak nincs helye [Kp. 99. § (1) bekezdése, 116. § d) pontja].

[29] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése, Kp. 99. § (3) bekezdése és 77. § (1) bekezdése alkalmazásával tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2021. november 9.

Dr. Farkas Katalin s. k. a tanács elnöke, Dr. Stumpf-Rádai Ágota s. k. előadó bíró, Dr. Fekete Ildikó s. k. bíró